

Фабрикама којима су плаћени милиони да отворе погоне на југу Србије, као што су Јура, Шинвон или Леони, у којима радници углавном мотају каблове, истекли су уговори са државом, па би сваког дана могли да се “спакују и оду” и поред милиона евра које су добили из буџета.

Стручњаци истичу да је овакав модел субвенционисања који се практикује већ годинама - лош, економски неисплатив и без ефекта, пишу [Јужне вести](#) .

Скоро 50 милиона евра добиле су поменуте 3 стране компаније да на југу Србије отворе своје производне погоне, у којима углавном ради “јефтина радна снага”. Милиони из државне касе дати овим фабрикама се фино зову субвенције, појашњава дугогодишњи новинар и економски аналитичар Миша Бркић, што заправо значи да их је на ове просторе привукао новац, а не добар пословни амбијент.

Како су дошли, тако би могли и да оду, јер је према подацима Министарства привреде, неколико фабрика са југа Србије испунило своје обавезе из уговора и више их ништа не спречава да преселе погоне у неку другу државу.

Бркић потврђује да би могло да се догоди да нека од фабрика које послују у Нишу, Лесковцу и Прокупљу отпусти раднике и пресели погоне, јер када компаније потроше субвенције више им се не исплати да послују и траже боље услове.

- Ово што им ми нудимо, то је оно - 'ајде да их поткупимо да дођу тако што ћемо им дати субвенције и док је тих субвенција они ће имати екстра профит и пословаће овде. Кад им то престане, њихова "клика пословања" се потпуно мења, имају мању зараду, теже опстају, почињу да гледају колики су им трошкови и кажу "па нама се више не исплати да седимо овде, идемо ми тамо где ће трошкови нашег пословања бити толико мали да ми имамо интерес да се преселимо и да тамо правимо профит" - појашњава Бркић.

Уговори су истекли нишкој и лесковачкој Јури, фабрици ШинВон и компанији Леони у Дољевцу, а засад је извесно да погоне неће преселити Јура из Лесковца, како је потврђено Јужним вестима, док се још не зна какви су планови осталих фабрика.

Дневно-политички ефекти милионских субвенција

Осим милиона евра које грађани, порески обвезници, плаћају за долазак страних инвеститора, они бесплатно добијају потпуно опремљено земљиште на коме ће изградити фабрику, као и раднике који пристају да раде, углавном, за минималац.

То су једини познати “ефекти” субвенционисаних фабрика, а Бркић истиче да, иако та пракса траје више од деценије, и даље нема података о њиховим стварним ефектима, зато што их нико не прави, јер им не требају.

- Ефекти су дневно-политички, а не дугорочни економски. Кад би се мало дубље загревало испоставило би се, хајде нећу да кажем да све компаније које су дошле на субвенције, неће оставити неки позитиван бенефит у Србији. Али већина њих је дошла да задовољи краткорочни интерес и да се евентуално изгуби одавде, само зато што смо им дали погрешан подстицај. Ми смо их потплатили да дођу - истиче Бркић.

Овај аналитичар истиче да тиме не жели да оптужи инвеститоре који су дошли у Србију и можда планирају да оду из ње, јер субвенционисане фабрике само користе прилику коју им дајемо и понашају се у стилу "док је ћурки биће и подварка".

С друге стране, држава која би требало да штити грађане чије паре даје, крије уговоре које склапа са страним компанијама, додаје Бркић, а "гади се" да нашим новцем плаћа домаће предузетнике и подстиче домаћу индустрију, која би и након истека уговора и фазе мониторинга остала у Србији.

- Гледају углавном дал' ће се допасти народу, бирачима и да ли могу да дају неку оптимистичну изјаву у смислу "плате су нам толике, повећали смо запосленост, смањили незапосленост, имамо раст", нико неће да се удуби. Кад погледате економске показатеље на прави начин то су све шарене лаже које се нама причају. Поготову нико неће да стратешки, развојно, стави прст на чело и види да ли од тих субвенција ми имамо неке вајде - наводи Бркић.

И даље је тешко доћи до званичних података колике су плате радника у поменутиим фабрикама, а у Леонију су и јасно рекли да је то пословна тајна. Сведочења радника су таква да се плате, за оне који су у погону, крећу око минималца који, уз ноћне смене и повремени рад викендом, нарасте до тридесетак хиљада динара.

Колико су фабрике милиона добиле?

Страним компанијама Јура, ШинВон и Леони које послују у Нишу, Лесковцу, Прокупљу и Дољевцу, претходних година укупно је исплаћено из државне касе 47,75 милиона евра, јер су, према подацима Министарства привреде, испунили обавезе из уговора и прошли фазе мониторинга.

[Јужне вести](#)